

Instanța de insolabilitate: Curtea de Apel Chișinău (M. Moraru)

DECIZIE

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Oleg Sternioală
Valeriu Doagă
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Pishchemash”,

în cauza la cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Comviro”-Dorin Ciobanu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Pishchemash” cu privire la validarea popririi,

împotriva hotărârii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 04 noiembrie 2016 lichidatorul creditorului SRL „Marik Stil”- Vladimir Balan a depus cerere introductivă cu privire la declararea debitorului SRL „Comviro” în stare de insolabilitate și intentarea procedurii de insolabilitate în privința SRL „Comviro” din motivul incapacității de plată.

Prin încheierea din 14 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de lichidatorul creditorului SRL „Marik Stil”- Vladimir Balan cu privire la intentarea procedurii de insolabilitate în privința SRL „Comviro”, fiind pusă sub observație; a fost desemnat în funcția de administrator provizoriu Dorin Ciobanu.

Prin hotărârea din 26 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost intentată procedura simplificată a falimentului în privința debitorului SRL „Comviro”; în funcția de lichidator a fost desemnat Dorin Ciobanu.

La 26 aprilie 2017 lichidatorul SRL „Comviro” - Dorin Ciobanu a depus cerere împotriva terțului poprit SRL „Pishchemash” solicitând validarea popririi instituite asupra mijloacelor bănești în sumă de 484374, 00 lei, încasarea de la terțul poprit SRL „Pishchemash” în beneficiul SRL „Comviro” (în faliment) a datoriei în mărime de 484374, 00 lei și a dobânzii de întârziere calculată conform art. 619 Cod civil până la pronunțarea hotărârii.

În motivarea cererii s-a invocat că în urma verificării actelor de evidență contabilă ale SRL „Comviro” a constatat că SRL „Pishchemash” dispune de o

datorie față de SRL „Comviro” în sumă de 484374,00 lei, formata în rezultatul neachitării livrărilor efectuate pe parcursul anului 2010.

A menționat că a expediată în adresa SRL „Pishchemash” somația nr. 149/2012 din 24 martie 2017, prin care a informat despre înființarea popririi și a solicitat ca în termen de 5 zile de la data comunicării popririi să se achite la contul de acumulare al SRL „Comviro” suma datorată în mărime de 484374 lei.

La 10 iulie 2017 SRL „Comviro”, în proces de faliment, prin intermediul reprezentantului Svetlana Capbătut, a prezentat calculul dobânzii de întârziere pentru perioada 30 martie 2017-10 iulie 2017 conform art. 619 Cod civil, care constituie 24364, 68 lei.

Prin hotărârea din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de validare a popririi depusă de lichidatorul SRL „Comviro” și s-a validat poprirea, cu încasarea de la terțul poprit SRL „Pishchemash” în beneficiul SRL „Comviro” datoria în mărime de 484374 lei și 24364, 68 lei cu titlu de dobândă de întârziere.

La 29 decembrie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.124), SRL „Pishchemash” a declarat recurs împotriva hotărârii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia, trimiterea cauzei la rejudecare, din motivul lipsei citării legale în prima instanță; eventual dacă va fi posibilă corectarea deficiențelor procesuale de către instanța de recurs, a solicitat rejudecarea cauzei și respingerea pretențiilor SRL „Comviro” către SRL „Pishchemash” ca neîntemeiate și/sau tardive.

În motivarea recursului a invocat că din informația din 22 decembrie 2017 eliberată de executorul judecătoresc Adriana Crețu a aflat despre existența hotărârii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău și a procedurii de executare intentate în acest sens. Or, despre aceasta a aflat ca rezultat al adresării în instituția bancară pentru efectuare unor operațiuni care sunt foarte rare având în vedere că activitatea nu este intensă.

A menționat că în prima instanță examinarea s-a efectuat în lipsa unei citări legale și efective, prin ce a fost lipsită de dreptul la apărare, fiindu-i încălcat dreptul la un proces contradictoriu și echitabil.

A indicat recurentul că din copia autentică a Actului reviziei economico-financiare totale efectuate la SRL „Pompe Com” din 06 august 2010 de către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, rezultă că „...controlul a constatat că SRL „Pompe Com” (redenumită SRL „Pishchemash”) a utilizat următoarele metode de stingere a datoriilor ... „Cu SRL „Comviro” datoria de 484916,71 lei, inclusiv TVA, a fost achitată integral prin livrarea către aceasta a mărfurilor (pompe electrice) în aceeași valoare, factura fiscală nr.XT4282901 din 28 mai 2010.” În acest sens, precizează că a fost constatată lipsa datoriilor pretinse de către lichidatorul SRL „Comviro” peste termen. Concomitent indică că factura respectivă nu poate fi prezentată, deoarece a fost ridicată împreună cu alte acte la efectuarea reviziei și nu au fost restituite, invocând în acest sens prevederile art.123 alin.(6) Cod de procedură civilă. Însă întru recuperarea probelor date a interplatat organul corespunzător, iar la primirea răspunsului va depune un supliment la recurs. Eventual în caz de restituire a cauzei spre rejudecare, va prezenta probele instanței de fond în sensul asigurării dreptului la un proces echitabil.

La 02 martie 2018 SRL „Pishchemash” a depus un recurs suplimentar împotriva hotărârii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea

hotărârii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău, rejudecarea cauzei și respingerea pretențiilor SRL „Comviro” către SRL „Pishchemash” ca neîntemeiate și/sau tardive; pronunțarea corespunzător asupra întoarcerii executării.

În susținerea recursului suplimentar a invocat că a recepționat răspunsul nr. 02/16-169 din 30 ianuarie 2018 a Centrului Național Anticorupție, conform căruia se indică că materialele solicitate au fost nimicite. S-a confirmat faptul că factura fiscală nr.XT4282901 din 28 mai 2010 a fost ridicată de Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, la care s-a făcut referire în Actul reviziei și nu a fost restituită.

A opinat că în asemenea circumstanțe s-a realizat pe deplin sarcina probațiunii și este ilegal de a fi obligată recurent la sarcini exagerate de prezentare a facturii ridicată de Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Consideră că orice dubiu este interpretat și constatat doar în favoarea recurentului, în special că acțiunea este depusă peste termenul legal de prescripție extinctivă.

Conform art.8 alin.(1) al Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Instanța de insolvență a adoptat hotărârea contestată la data de 10 iulie 2017, iar SRL „Pishchemash” a declarat recurs la data de 29 decembrie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.124).

Materialele cauzei atestă că hotărârea din 10 iulie 2017 a fost pronunțată în lipsa SRL „Pishchemash”, iar hotărârea a fost expediată SRL „Pishchemash” la 19 iulie 2017 conform scrisorii de însoțire (f.d.108), însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. Din textul recursului se distinge că recurentul a aflat despre existența hotărârii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău din informația executorului judecătoresc din 22 decembrie 2017, iar alte înscrisuri care să ateste contrariul, lipsesc. Astfel, recursul se consideră a fi declarat în termen.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului prin prisma argumentelor invocate în recurs, în raport cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SRL „Pishchemash”, cu casarea hotărârii contestate și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de insolvență, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art. 1 alin.(4) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012,

procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 5 alin.(2) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, instanța de insolabilitate dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolabilitate, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolabilitate va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

Colegiul relevă că prin încheierea din 14 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de lichidatorul creditorului SRL „Marik Stil”- Vladimir Balan cu privire la intentarea procedurii de insolabilitate în privința SRL „Comviro”, fiind pusă sub observație; a fost desemnat în funcția de administrator provizoriu Dorin Ciobanu.

Prin hotărârea din 26 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost intentată procedura simplificată a falimentului în privința debitorului SRL „Comviro”; în funcția de lichidator a fost desemnat Dorin Ciobanu.

Conform art. 2 al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, masă debitoare reprezintă bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolabilitate, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sunt pasibile de executare silită.

Conform art. 39 alin. (1) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, masa debitoare cuprinde toate bunurile debitorului la data intentării procesului de insolabilitate, precum și cele pe care acesta le dobândește și le recuperează pe parcursul procesului.

Conform art. 66 alin.(1) lit. 1) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, una din atribuțiile principale ale administratorului insolabilității/insolabilității este colectarea datoriilor față de debitor și recuperarea silită a bunurilor debitorului aflate în posesiunea unor terți.

Conform art. 126 alin.(1) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, sunt supuse urmăririi silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile corporale care sunt datorate debitorului ori sunt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urma i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției.

Conform alineatului 2 al aceluiași articol, poprirea se înființează prin somație a administratorului insolabilității/lichidatorului și se comunică terțului menționat la alin.(1) împreună cu o copie certificată de pe hotărârea de intentare a procedurii de insolabilitate/faliment asupra debitorului.

Materialele cauzei atestă că lichidatorul SRL „Comviro”, în faliment-Dorin Ciobanu, a expediat în adresa SRL „Pishchemash” la data de 23 martie 2017 somația de înființare a popririi (f.d.9), însă care nu a fost reclamată de către SRL „Pishchemash” (f.d.11).

Colegiul notează că anterior la 10 ianuarie 2017 în adresa SRL „Pishchemash” a fost expediată o notificare (f.d.7), însă care nu a fost reclamată de către SRL „Pishchemash” (f.d.8), conform căreia s-a solicitat în termen de 7 zile de la recepționarea notificării să întreprindă măsurile necesare întru stingerea integrală a datoriei în mărime de 484374, 00 lei. Concomitent s-a atenționat că în caz de neexecutare în termen, se vor considera în întârziere și lichidatorul va sesiza instanța de judecată întru recuperarea forțată a datoriei, a dobânzii de întârziere (f.d.7).

Conform art. 126 alin.(9) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, dacă terțul poprit nu-și îndeplinește obligațiile ce îi revin pentru efectuarea popririi, administratorul insolvenței/lichidatorul, în cel mult o lună de la data la care terțul poprit trebuia să consemneze ori să plătească suma datorată, poate sesiza instanța de insolvență în vederea validării popririi.

Astfel, prin cererea depusă la 26 aprilie 2017 împotriva terțului poprit SRL „Pishchemash”, lichidatorul SRL „Comviro”, în faliment-Dorin Ciobanu a solicitat validarea popririi în sumă de 484374,00 lei și încasarea de la SRL „Pishchemash” în beneficiul SRL „Comviro” a sumei de 484374, 00 lei și a dobânzii de întârziere conform art. 619 Cod civil până la pronunțarea hotărârii de validare a popririi (f.d.3-4).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că instanța de insolvență a ajuns la concluzia privind temeinicia cererii lichidatorului SRL „Comviro”-Dorin Ciobanu prin validarea popririi și încasarea de la SRL „Pishchemash” în beneficiul SRL „Comviro” a sumei de 484374, 00 lei cu titlu de datorie și a sumei de 24364, 68 lei, cu titlu de dobândă de întârziere prin hotărârea din 10 iulie 2017 (f.d.104-107). Or, instanța de insolvență nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Colegiul menționează că instanța de insolvență constatând temeinicia cererii privind validarea popririi a reținut că din probele administrate se confirmă existența datoriei terțului poprit față de SRL „Comviro” în valoarea sumei popririi înființate, nefiind prezentate probe care să ateste contrariul.

Conform art. 126 alin.(11) al Legii insolvenței statuează expres că dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța de insolvență va adopta o hotărâre de validare a popririi, prin care va încasa de la terțul poprit suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va decide desființarea popririi.

La caz, Colegiul precizează că în circumstanțele expuse *supra* și în contextul probelor prezentate de către recurent nu se poate concluziona cert referitor la existența unei datorii nestinse, în condițiile când se pretinde că prin Actul reviziei economico-financiare totale efectuate la SRL „Pompe Com” (în prezent SRL „Pishchemash”) din 06 august 2010, întocmit de către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției se confirmă stingerea datoriei SRL „Pishchemash” față de SRL „Comviro”.

Or, aceste aspecte urmează a fi verificate la rejudecarea cauzei, în condițiile când terțul poprit a fost lipsit de posibilitate de a prezenta probe la examinarea cauzei în instanța de fond.

Concomitent Colegiul notează că legea procesuală civilă prezumă dreptul instanței de a se expune asupra inițiativelor în cadrul unui proces. În contextul dat,

Colegiul citează prevederile art. 26 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Un alt aspect ce urmează a fi verificat la rejudecarea cauzei constituie respectarea termenului de prescripție la înaintarea cererii privind validarea popririi de către lichidatorul SRL „Comviro”, or, recurentul invocă că lichidatorul SRL „Comviro” s-a adresat cu cerere de validare a popririi cu depășirea termenului de prescripție extinctivă.

Conform art. 271 Cod civil acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Aici este de menționat că excepția de prescripție extinctivă este o abatere de drept material și nu de drept procesual, deoarece are ca obiect un drept subiectiv civil și nu un drept procedural născut în cursul procesului. Excepția de prescripție este o excepție de fond, deoarece privește exercițiul dreptului material la acțiune, iar stingerea dreptului material la acțiune nu poate fi opusă decât de către beneficiarul prescripției împlinite.

Pornind de la principiul disponibilității garantat de art. 27 Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare. Or, instanța urmează să asigure garanții reale și efective părților de a-și realiza drepturile sale, însă nu să le substituie.

La acest capitol, Colegiul notează că la rejudecarea cauzei instanța de insolabilitate urmează să examineze cererea înaintată de lichidatorul SRL „Comviro” privind validarea popririi și prin prisma acestui aspect, deoarece art.126 al Legii insolabilității vizează posibilitatea validării popririi în privința sumelor certe, valide și exigibile.

Chiar și în condițiile când cererea privind validarea popririi se examinează prin prisma art. 126 al Legii insolabilității, nu se exclude incidența normelor Codului Civil, de aceea instanța are obligația de a examina speța prin prisma argumentelor invocate de recurent expunându-se în acest sens referitor la relevanța acestora litigiului dedus judecării.

Colegiul relevă că, din textul hotărârii contestate se distinge că instanța de insolabilitate, în esență, a preluat poziția lichidatorului conform cererii de validare a popririi și a generalizat constatările sale în raport cu înscrisurile anexate, ceea ce denotă o examinare superficială a cauzei. Or, instanței îi revine obligația motivării hotărârii în virtutea prevederilor art.130, 241 alin.(5) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a

tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. La fel, urmează să indice circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

La rejudecarea cauzei, de către instanța de insolvabilitate urmează a fi verificate circumstanțele enunțate în raport cu probele prezentate și normele de drept relevante speței, pentru a se determina temeinicia/ netemeinicia cerințelor sau după caz prescripția acestora prin prisma normelor aplicabile raportului litigios.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a stabilit în mod cert încălcarea normelor de drept de către instanța de insolvabilitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa hotărârea instanței de insolvabilitate, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de insolvabilitate, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Pishchemash”.

Se casează hotărârea din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza la cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Comviro”-Dorin Ciobanu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Pishchemash” cu privire la validarea popririi, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de insolvabilitate-Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Oleg Sternioală

Judecători

Valeriu Doagă

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu